

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

Caput I. Sancti natales, baptismus, litterarum studium, vitæ institutum,
progressus in virtute, condendi monasterii propositum, hujus exsecutio,
visiones, miraculum, obitus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

AUCTORE
SIGEWARDO.

quid præcessoris mei sermo, vel diminutione languit, vel excessit incremento, hoc sanandum permittitur meæ curationis medicamento. Age modo, mi Pater, age, inquam, mi gratissime Pater, ab omni telo sinistrae interpretationis tuere me precor, sub clypeo tuæ imperiosæ defensionis: neque hoc, annuente Deo, tibi erit actu difficile, quem sapientium nemo molitur lædere.

ac veritatem
sectari profi-
tetur.

4 Invidorum autem hiatus non moror, quorum latratus nullus comitatur morsus; et quorum non justus in me aditus patet detractioni, nisi quod tam sacra mihi commissa sunt peccatori. Sed, si quis eorum sine peccato est, mittat in me lapidem. Ne autem multis occupationibus tuis mea loquacitas addat fastidium, hoc modo in cale æstimo breviter annectendum, quod Deum secretorum cognitorem testem habeam, tuæque personæ probatissimam majestatem, nihil me in Opere hoc locutum esse præter veritatem. Quapropter, si quis dignum ducat lector accedere huic Operi nostro, hunc per illud extremi iudicii æquissimum examen iterum atque iterum obsecro, ne meum recens dictum mendacii culpa velit notare, cui testimonium perhibet auctoritas veteris scripturæ.

ANNOTATA.

a *Vitæ Sancti nostri, per Sigewardum Scriptæ exemplar, e quo aliquot hujus Fragmenta Actis S. Meinweri in suis Sideribus Germaniæ subneavit Browerus, Prologo hoc fuit mutilum; quo etiam defectu laborat Hardehusianum, quod penes non est, ejusdem Vitæ apographum. Ad Comment. prævium num. 12.*

b *Quis Sigewardus, quis Albinus, cui Lucubrationem suam ille inscribit, probabilis fuerit, itemque quam fidem Sigewardus mereatur, in Comment. prævio num. 9 et 10 exponitur.*

c *Lucubratio scriptoris antiquioris, quam sibi prætulisse, hic iterumque infra innuit Sigewardus, penitus intercidisse, videtur.*

PROLOGUS ALTER.

Scriptionis
scopus.

C **A**nnuente gratia S. Spiritus, vitam sancti Mainulfi levitæ, in spem exemplarque levitis scripturi sumus, imo etiam ipsis sacerdotibus, qui plurimum exultabunt in reddenda sacerdotii ratione, si in hujus Diaconi a vixerint æmulatione. Ad summam, nullus est ordo, de quo male mereamur hæc scribendo, cum sit necessarium æque omnibus, tanti hominis refoveri interventione; cumque sit utile, ejus instrui imitatione. Sed nos pauca de pluribus hujus Viri miraculis complectimur, eademque pauca humilis stili serie prosequimur: commodius judicantes, ut doctus lector stilo nostro quasi indocto detrahat, quam stili nostri acumen minus capacibus capiendi aditum intercludat. In hujusmodi namque scripturis minime captanda est inutilis aura favoris, sed commodum internæ provectionis. Sed jam exordium aggrediamur.

ANNOTATA.

a *Liquet hinc, sacerdotio nunquam initiatum fuisse S. Meinulphum, ut, eum in diaconatus Ordine usque ad vitæ finem permansisse, Gobelinus num. 10 recte scribat.*

CAPUT I.

Sancti natales, baptismus, litterarum studium, vitæ institutum, progressus in virtute, condendi monasterii propositum, hujus exsecutio, visiones, miraculum, obitus.

Tempore, quo gentem Saxoniam a Karolo imperator imperio suo subegit, subactamque de idololatria ad fidem Christi transtulit, natus est de eadem gente Mainulfus b, utroque parente admodum nobilibus c. Sed jam in tenera ætate per necessitatem mortis destitutus est patre. Quo defuncto, nondum iste Puer mysterium suscepit baptismatis sacri, licet jam ætas ei concessisset virtutem ambulandi: quia gens illa adhuc fragilis in Catholica religione, nondum moris habuit teneros infantes baptismo consecrare d. Et ut plenius loquamur, ipsa gens nondum continuatim ad fidem pervenit, quod sequenti exemplo patenter liquebit.

7 Namque cum hujus Pueri mater primo viduata marito, contingere vellet proximam palmam virginitati, id est, abstinentiam thalami secundi: ecce, defuncti conjugis germanus, ipse quidem et re et professione paganus, visitavit eam indutus specie consolationis, sed animo volvens fomitem turpissimi sceleris. Quippe ille incestus hospes, in cujus corde hostis antiquus certissimum sibi hospitium collocavit, fratris conjugem, devotissimo hospitalitatis officio se suscipientem, heu nefas! invitam adulteravit e. Illa vero quam celerrime manus evasit corruptoris, absque dilatione properavit ad præsentiam prædicti Imperatoris f; ipsique, quæ dolor dictavit in corde, libero pronuntiaverat ore; nimis sancte obsecrans, ut se a tanto persecutore tueretur, qui æterni Tutoris vice in terris fungeretur. Imperator vero condolens nobilissimo dolentis dolori, annuit rogata roganti.

8 Ibidem quoque Filium ejus per lavacrum regenerationis, infra sanctæ matris Ecclesiæ uterum admitti fecit, ipseque eum a baptismo suscepit. Et bene quidem divina providentia Servulum suum, qui ab inferioribus personis domi baptizari potuit, ad regis cohortem vel curtem g baptizandum reservavit, quo procul dubio plurima populi collectio confluit: quatenus jam in ipso limine vitæ pluribus eum notum faceret, ex cujus notitia plures proficerent. Mater autem ejus, cui Regis sponsio certam securitatis spem largita est, spe gaudioque comite reversa est: et in vicem magistri, timorem amoremque Dei sibi constituit: ad quorum disciplinam omnem vitæ suæ ordinem instituit. Ipsa quoque Wigthuth vocabatur, quod vocabulum quasi quodam veritatis præsigio sortiebatur, quia pro Christi nomine cum vitiis et concupiscentiis bellum gessit legitime h.

9 Puer autem Mainulfus sub jure scholari ad disciplinam dispositus litterarum, ex dispositione ascendit ad habitum earum; et quod scientiæ litteralis habuit, usu operis devotus excoluit. Quippe

D

Sanctus, nobilissimo genere natus, ipsomet, a b c

E

d

ad quem ejus mater, de injuria expositulatura, confugerat,

e

f

F

Carolo Magno sponsore, baptizatur,

g

h

litteras discit,

A Quippe quia viam, quæ ducit ad vitam, artam et angustam existere scivit, jam de tenero ungui studiis asperioribus mentem formavit. Nam ut quidam docet :

Qui studet optatam cursu contingere metam,
Multa tulit fecitque puer, sudavit, et alsit :
Abstinuit vino et venere i.

Cum autem excederet e scholis, excessit etiam desiderium mundani honoris; integra mente migrans ad primum Canonicæ legis in loco, qui dicitur Paterbrunno.

vita canonice
se dat Pader-
bornæ sub
Badurado
episcopo,
k

40 Hic eum ejusdem loci pontifex, ipse quidem virtutum gloriosus artifex, nomine Baduradus, benignissima cura nutriendum suscepit, susceptumque largissimo paternitatis et gratiarum sinu refovit k. Sed quia res monuit et locus, non gravabimur saltem unum recitare indicium de hujus pontificis virtutibus. Ecce, 27 annis post sepulturam ejus exactis, vestes, quæ cum eo sepulcrum subierant, ita integræ, et sanæ apparuerunt, ut nec una fimbria ex eis legem pateretur putredinis. Quæ res liquido exprimit, quod ipse vivens integer vitæ, scelerisque purus exstiterit. Huic tantæ virtutis viro, dum beatus Meinulfus adhæsit continuus, cum sancto sanctus, cum innocente innocens, et cum electo apparuit electus. Cum enim bonus esset in puerili ætate, melior tamen factus est in juventute : quoniam una non contentus virtute, ascensionem in corde suo disposuit, quatenus de virtute in virtutem semper transiret.

occasioneque,
quæ hic expo-
nitur,
l

41 Inter hæc divino accidit instinctu, ut prædictus pontifex ita questionem circumstantibus proponeret : quid mysterii sermo Evangelicus contineret, dicens : Vulpes foveas habent, et volucres cœli nidos : Filii autem hominis non habent, ubi caput suum reclinet ? Quam questionem mox quidam, sicut res habet, solverat, dicens : Quia Christus cordis nostri habitaculum quæreret, nec quærens inveniret, quia scelus nostrum quærentis introitum impediret. Quod verbum ultra, quam dici valeat, in pectus Meinulfi descenderat. Doluit namque intrinsecus, Christum ad janua cordis nostri humiliter, sed frustra pulsare, cum nemo pulsanti velit reserare. Itaque ex illa hora, cum antea esset bonus, jam ut ita dicam, factus est in bonitate novus; sese Christo pandens in terris hospitium, quatenus ab eo reciperet æternæ mansionis commercium.

monasterium
condere pro-
ponit,
m

42 Ergo quia Christum voluntarie suscepit, Christus susceptus apud Susceptorem suum mansionem fecit. Felix mansio sub tali mansore! in qua fortune nihil licebat, quia in ea tantus Paterfamilias dispositoris m vicem obtinebat. Sed nos ad planum narrationis ordinem redeamus, ne dum imperiti laudamus, tanti Viri laudes culpa ingenii deteramus. Nam si quem dignis laudibus nequeas extollere, hunc laudas pulchrius; si te imparem fatearis laudibus ejus. Beatus igitur Meinulfus, cum omnem virtutem, quam potestate habuit, actu etiam adipisci studuerit, certus jam de Domini sui fide erga se, erubuit fidelis servus fidelissimo Domino se solum offerre : quocirca miro ardebat desiderio monasterium construendi, sed id ardentem tardavit mora locum aptum inveniendi : quatenus divina pietas illud constructum tanto majori profio examinaret, quanto Servus ejus pro construendo constantius laboraret.

43 Cum autem Dominus jam vellet Servo la-

boranti parcere, dignatus est ei suæ prædestinationis locum ostendere. Namque subulcus ejus, dum more solito in pascendis moraretur gregibus; ecce improvise miræ lucis splendorem aspexit in loco, ubi nunc idem monasterium Deo auctore consistit. Vidit præterea copiosam cervarum multitudinem, modo stare, modo circuire locum eundem. O ineffabilem Christi pietatem! quæ dum Servi sui honorem dictavit, nativitatis suæ miraculum suscitavit. Namque ut illa primum revelata est pastoribus, sic hujus construendi monasterii visio pastori innotuit primitus. Hinc patet, quam dilectus Deo iste fuerit, cujus sepulcri futurum locum tanta Dominus revelatione mirificavit n.

AUCTORE
SEGIWARDO.
locumque, quo
id faciat, vi-
sione, primo
subulco suo,

n
e quo hanc
auditam

44 Certe, quod hæc res pastori inter pascendum apparuit, significat, quod illo dominicus grex dominicis reficiendis pascuis venturus fuit; sed quod pastor fuit ipsius, id est, Mainulfi, exponit, quod omnes incolæ ejusdem loci, scilicet pastores cum omni sibi commisso grege, debeant post Christi, sancti Mainulfi præcipue servitio studere. Quod autem cervas, non cervos, vidit, gregem illum Dominicum ex femineo sexu collectum iri præfiguravit. Si quis enim E querat mysterium de viso lumine, nihil prohibet eum præsentiam S. Spiritus per lumen intelligere, quæ et olim Apostolis per ignem voluit apparere. Prædictus autem pastor hæc exanimatus visione, nihil omnino sollicitus fuit de grege, sed timuit, se jam ad præsens extrema passurum esse. Verumtamen cum postea vix reciperet animum, festinanter perrexit ad Dominum suum, illicque, quæ vidit visa, per ordinem cuncta discussit.

E

45 Vir Deo plenus, cordis corporisque auri- bus arrectis in verba dicentis, ubi dicens dicendi finem fecit, auditor lectissimus pro gratissima fama Christo sacrificium laudis immolare cepit o. Certe cepit, ceptumque honestissime perfectit : quo perfecto prædictum pontificem famæ hujus participem fecit, quem quoque gaudii hujus socium esse speravit. Nec sperans hac spe delusus est, quia Christianissimus pontifex gaudenti vere congavisus est, statimque divinam intendens miserationem, festive alludit ad pastoris nomen dicens : « Ne nobis vilescat abjecta » persona pastoris, cum primum pastoribus ipsa » nativitas effulserit Salvatoris. » Idem etiam plenus oculis ante et retro, prorsus nihil fidei habuit diabolo, quod se etiam quandoque in angelum lucis solet transformare. Idcirco elegit consilium, iterum pro eadem re consulendum esse Dominum : quippe ut secundum exponeret indicium, a quo prima jussio cepisset initium.

Badurado
pandit,
o

46 Cui beatus Mainulfus præbens assensum, petiit pastore duce prædictum locum, ibique solus cum solo pernoctans, nec somnum oculis, nec quietem dedit labiis : sed membra cum anima ad orationem divinam erudit, ideoque inter orandum præscriptam pastoris visionem ex integro vidit. Vidit, visamque pontifici retulit. Qui pontifex visionem numero trinum Conditoris nomen cupiens æquare, suasit ei tertio visionum fidem exploratum ire. Ille autem obedientiam plus Domino placere sciens quam victimam, lætus ivit, sed lætior rediit, quia tertia visio redeuntis comes fuit. Hic vero pontifici solemniss accessit exultatio. Secure enim scivit, nihil illusionis huc posse subreperere, ubi sancta Trinitas jussionis fidem fecit sui similitudine. Namque ut Deus trinus est in personis, unus vero in majestate;

sibi que deinde
semel ac ite-
rum oblata
eductus,

AUCTORE
SIGEWARDO.

monasterii
condendi
facultatem
petit.

p

q

reliquias in
novo templo
collocandas
divinitus in-
venit.

B

nova caelesti
visione

C

r
recreatur:

majestate; sic hæc visio trinitatem numero, unitatem confessa est in re: certe una eademque res, uno eodemque modo ter apparuit.

47 His ita peractis, B. Meinulfus, simulque episcopus, ad fidem visionis divinitus incitati, cedere tamen decreverunt regiæ auctoritati, humiliter adimplentes illud præceptum: «Sub» jecti estote omni humanæ creaturæ propter » Deum p. » Sciebant enim, quia in vitium culpæ ducit fuga, si caret arte. Nam si monasterium hoc regis injussu construeretur, forte aliquibus suspicio nasceretur, quod hi non essent legitimi monasteriorum constructores, qui vicarii Dei, id est, regis, fierent contemptores. Quod ne fieret, B. Mainulfus cartam testamenti ab imperatore rogavit, quam rogatam ipsius videlicet regis annulo insignitam accepit, acceptamque secum revexit q. Attulit etiam secum aliud multo præstantius donum, quod sine periculo licet confiteri, donum fuisse Regis sempiterni.

48 Namque revertenti quidam familiarium ejus capsam obtulit, quam ipse inter arbusta, non forte, sed divinitus pendente invenit. Quam velut ab ipsius Dei manibus acceptam, Vir Dei veneratus est: quia cum multum quæreret, et nullum tamen ejusdem capse dominum inveniret, cognovit, quod ipse Dominus dominantium tale Servo suo contulisset beneficium. O donum nobile, datoris pietati acceptorisque voto consimile! Ita, quid Deo Sanctisque templum construere voluit, qui ad hujus supplementum gratius aptiusve acciperet a Sancto sanctorum, quam reliquias Sanctorum? Harum vero tam pretiosum, tamque copiosum reperit in capsâ thesaurum, quantum eloquentia nostra exprimere non sufficit, quia et hoc vires et personam nostram excedit. Hic jam ad construendum Deo templum confidentius exarsit, quia tale divini supplementi pignus accepit.

49 Inter hæc divinæ aspirationis indicia B. Mainulfus, prædicti loci coactus amore, perrexit, eundem locum videre: quia quod instanter concupiscit animus, hoc ad satietatem videre non valet oculus. Cumque pervenisset ad locum, invenit iterum quoddam divinæ revelationis memorabile sacramentum. Vidit enim præstanti corpore cervum, membra quidem prostratum, sed cornua in sublime arrectum, utpote sic præstolantem Viri adventum. Qui viso Dei Homine, quodammodo indicavit, sibi non licere in adventum ejus accubare: sed se festinanter erexit, et quasi per orationem suam adveniienti Sancto surrexit. Sanctus autem, visa tam terribili bestia, nequaquam perterritus, aut ob hoc mente fuit minus valida, quia justum et tenacem propositi virum nullus terror mente quatit solida: quocirca propius accessit, ut ex fine rei ortum didicit r.

20 Cumque alterutrum occurrentes jam cominus obvii essent, iterum cervus præconium sancti Viri confessus est, humiliter se prosternendo, cui prius surrexit sese erigendo. Ille vero hunc novum bruti animalis gestum nulli rei, nisi divinæ clementiæ adscripsit: ideoque dum rei ordinem acutius advertere studuit, ecce vidit inter cornua cervi Dominicæ crucis signum splendere, cujus splendore omnem auri decorem visus est superare. Bonus autem Miles optimi Imperatoris, cognito vexillo Domini sui, simul cognovit Dominum suum præsto esse in auxilium sibi, lætitiæque cordis voce pronuntiaverat oris, dicens: « Jam mihi certa spes

» promittit fore, ut ille, qui quondam, eodem » armatus vexillo, inferni claustra destruxerat, » hujus loci protector contra diabolicas vires » exurgat. »

21 Voce hac finita cervum non viderat ultra s. O quam consequentibus signis Christus suo prælocutus est Militi, quæ post hæc oportuit fieri! Namque ut in præscripta visione, famulas Dei præfiguraverant cervæ; ita hic per cervum, qui apparuit solus, potest accipi ipse famularum suarum custos Christus, cui soli, sponso videlicet nobilissimo, debent adherere sacræ virgines ibidem collectæ. Invenit etiam beatus Meinulfus bæculum in eodem loco, quo viderat cubantem cervum; qui locus nunc principale ejusdem monasterii continet altare, quod bene præfiguratum est in ligneo signo, quia ipse Christus, qui altari præsidet, regnavit a ligno. Hic quoque omnem moram construendi monasterii sanctus Vir abdidit, quia ei negotio proximum diem addidit.

22 Hic vero amica studiorum concertatio viriliter insudabat operi divino: passim arbores cædebant, nulli veprium vel arborum parcebant: pars grandia trudent obnix pondera humeris; pars agmina cogunt, castigatque moras: ipse vero usquequaque libram adhibuit discretionis, operumque laborem partibus æquabat justis. Vetus enim inde cultus defecit, videlicet ad veteris hominis destructionem, novumque opus surrexit ad novi hominis honorem. Et beatus Vir laborem illum credidit requiem, dummodo inceptum ad summam perduceret nobilem. Quia enim laboravit instanter, inceptum absolvere meruit eleganter. Absoluto autem opere, templum, quod construxerat, constructum Deo ejusque Genitrici 6 Idus Novembris dedicari fecerat. Quo dedicato, collegit illo sacrarum virginum t non modicum gregem; quem Deus usque ad terminum mundi sibi custodiat fidelem.

23 Cumque grex ille dominicus angelicam vitam ageret in terris, antiquus hostis callide intervenit. Igitur suo nequaquam officio fungeretur, si Dei famulabus nusquam adversaretur. Primo quidem castitatis sigillum eis cupiens abrumpere, nunc hos, nunc illos aditus, omnemque pererrat arte locum, variisque assultibus irritus urget; eo quod eis ipse Christus a facie inimici turris fortitudinis existeret. Sed quia non valuit intrinsecus, ille non esset hostis, si non aliqua nocuisset vel extrinsecus. Nam quædam ex ancillis Dei frigore depressa, spe recreandi, quandam monasterio contiguam domum est ingressa; in quam cum ad ignem expedito animo disposita fuisset; accidit, ut ignis omne velamen capitis ejus consumpsisset.

24 Nam illa muliebri more officio pectinis sordes impugnabat capitis: consumpto enim velamine, jussit eam census brevis lacrimas effundere: sed lacrimanti Deus ad honorem servi sui Mainulfi solatium voluit impendere. Moxque per ipsius donum B. Meinulfus eandem intraverat domum. In tanti enim Viri præsentia nihil habuit juris inutilis mœstitia. Nam ut proximorum compassio ei inremota comes fuit, cognita re, dolentis dolorem ægre tulit, obtectusque faciem manibus, Christum puris interpellabat precibus, statimque, illo rei seriè diligentius exquirente, allatæ sunt ei consumpti velaminis fimbriæ, videlicet ignis inutilis reliquæ, ostensusque est ei ille locus flammæ, quæ preemprix fuit vestis interemptæ.

25 Hic

D

quid hæc præ-
figuravit.

s

Monasterium
condit.

E

velamen san-
ctimonialis

F

combustum

integritati
prodigiöse
restituit,
u

A 25 Hic subito pro dolore ingens stupor gaudiumque exortum est, dum vestis, de qua recipienda etiam spes omnis abiit, integra de medio ignis rediit u. O miraculum merito admirandum, et, nisi apud electissimos, inauditum! Sed hujus excellentia signi Deus palam fecit quod hic Athleta suus etiam aliis signis fulserit. Ille autem non signa, quæ cum reprobis electi communia habent, sed virtutes coluit, quibus reprobi funditus carent. Neque enim idem signum, cuius nuper mentionem fecimus, quicquam superbæ addidit ejus venerabili conscientia, quin immo de meritis ejus testimonium perhibet Ecclesiæ. Signa enim non merentur perenne præmium, sed virtus recludens immeritis mori cælum, negata tentat iter via, cætusque vulgares et udam spernit humum fugiente penna.

diemque ex-
tremum Bu-
dicæ claudit.

26 Postquam Rex regum Militi suo gloriosas contra antiquum serpentem concessit victorias, noluit eum ultra extollere fortuna bellorum; sed maluit ei pariter conferre et præmium et finem laborum. Id ipsum quoque ipse Miles emeritis sitiēbat ardentissime, ipse quidem et ætate maturus, et virtute dignissimus, cælestis capitoli assidere senatoribus. Cumque et Domini et Servi velle concordaret familiariter, sicut huic Domino velle, posse et esse est unum, 3 Non. Novemb. x, ut voluit, transtulit ad se Servum suum, qui de terris ad cælos translatus, in monasterio, quod ipse construxerat, terreum corpus cognatæ terræ liquerat y, quod ille felix pro pondere deposuit infimo, sed nos illud jure amplectimur pro venerabili pretio. Nam signorum indicio jugiter patuit, immo patet hodie, quia hoc Deo sit acceptabile.

B

x

y

Biographi in
hoc observa-
tio.

27 Patet, inquam, sed multo liquidius pate-
ret, si quis hoc, sicuti est, exponere valeret, quantum evasisset inferni periculum, quantumve nunc in regno Dei sui possideat præmium. Sed quoniam Deus se diligentibus præparavit, quod nec, oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit; sufficiat terrenis animalibus de regno illo hoc solum effari, contemplari et credere, quod ibi sit gaudium ineffabile: de cæteris quidem necesse est taceri, quæ impossibile est scire. Nos autem etsi voluntatem nostram præpedit ingenii vena pauper et maligna, cogit tamen voluntas dives et benigna, ut stilo memoriæque tradamus, si quid plus ad notitiam nostram pervenit ex miraculis Viri hujus. Sed ea, quæ per ipsum hoc corpore indutum Deus operari dignatus est, hic terminamus; ad ea vero, quæ post sepulturam ejus Dominus per eum ostendit, transire paramus.

ANNOTATA.

a Antiquam videlicet, quæ quem terrarum tractum in Germania incoluerit, in Opere nostro tom. II Octobris, pag. 180 et seq. exponitur.

b Carolus Magnus in subigenda atque ad fidem adducenda Saxonum gente ab anno 772 ad annum usque 801 laboravit, ut tempus Sancti natalis lato dumtaxat modo Sigewardus hic definiat; nos id in Comment. prævio num. 31 et seq. ad annum circiter 793 referimus.

c De nobili Sancti genere vide Com. præv. § 2. d Browerus legit Conservare; verum nostra lectio præstare videtur.

e Stuprum Wictrudi viduæ. S. Meinulphi matri, a defuncti mariti fratre illatum, silentio

pressit Gobelinus in Vita; quod, cum rem nihilominus in Cosmodromio Ætate 6, cap. 40 commemoret, idcirco forsitan fecerit, quod ad res, a Sancto gestas, nihil omnino faceret.

f Cum S. Meinulphi Baptismus (Adi Comment. prævium num. 36) ac proin matris ejus ad Carolum Magnum accessus anno circiter 797 acciderit, tuncque is princeps imperator nondum fuerit, hoc titulo haud dubie per prolepsin, historicis non raro usurpatam, a Sigewardo hic insignitur.

g In Hardeshusano nostro apographo dumtaxat legitur ad regis cohortem, poniturque in margine, id est, curtim.

h Nominis Wigtrud, pro quo alii Wichtrud aut etiam Wigtrud, significationem aliquam inesse, Sigewardus hic indicat. Apud Anglo-Saxones, quorum, et antiquorum Saxonum lingua multum affinitatis habuit, Wiga olim, ut Camdenus in sua Britannia pag. 400 docet, heroinam; Rad vero, aut etiam pro dialectorum varietate (ex hac forte dictum quoque alicubi fuerit Rud) Red et Rod consilium significabat. Quid si igitur Wigtrud hic sonet prudentem heroinam? Certe interpretatio hæc præferenda videtur alteri, quæ apud Budicensem chronistam pag. 50 occurrit.

i Aut versus aut versuum partes e diversis poetis orationi, uti hic, ita etiam alibi subinde interserit Sigewardus; verum, quos singuli, quos affert textus, poetas habeant auctores, et quo quique apud hosce inveniantur loco, assignare operæ pretium non duco.

k Baduradus ante annum 815 Paderbornensium episcopus creatus non est, ac proin, cum abs illo Canonicis Paderbornensibus Sanctus fuerit adscriptus, hic illud vitæ institutum ante eundem annum non suscepit. Hinc etiam liquet, a Badurado jam episcopo Meinulphum adhuc puerum, utpote qui anno circiter 793 natus esset, litteris excultum non fuisse. Adi Commentarii prævii num. 38 et binos seqq.

l Ita fere Matthæi 8, v. 20 et Lucae 9, v. 58.

m Sic etiam apographum Hardeshusanum; sed in margine additur, forte legendum dispensatoris.

n Est scilicet Sanctus sepulcrum adeptus in monasterio Budicensi, cui ædificando locus visione hic memorata fuerit ostensus.

o Ne hinc inferas, Meinulphum sacris operatum esse, ac proin sacerdotio fuisse initiatum: hæc enim verba, Christo sacrificium laudis immolare cœpit, significare possunt, imo vero cum ex iis, quæ in Annot. ad Prologum 2 et in Commentario dicta sunt, in diaconatu Sanctus tota vita manserit, reipsa dumtaxat hic significant, Christo gratias agere aut laudes dicere cœpit. Sic apud nos tom. II Januarii pag. 1157 in Vita S. Thiadildis virginis post cælestem, qua locus monasterio Freckenhorstensi ædificando divinitus fuerit ostensus, visionem narratam num. 4 dicitur, hæc audita, B. Ewerwordus, illius fundator, qui tamen, utpote matrimonio tunc junctus, sacerdos non erat, Deo immolans sacrificium laudis rem tacitus considerasse.

p Epistola Petri 1, cap. 2, v. 13.

q Diploma, cartam testamenti a biographo hic appellatum, quo Meinulpho condendi monasterii facultas fuit concessa, a Ludovico Pio Sanctus petiit et obtinuit. Videsis Commentarium prævium num. 71.

r Ni legendum sit disceret, quid sibi velint ultima hæc verba, haud satis intelligo.

s Quid de visione hac aliæque ter repetita, qua

Sanctus

AUCTORE
SIGEWARDO.

AUCTORE
SIGEWARDO.

Sanctus locum edificando monasterio didicerit, itemque de miraculo, quo sacras Sanctorum reliquias divinitus acceperit, censendum appareat, in Commentario prævio num. 66 et hinc seqq. editi.

† Cujus instituti hæ fuerint, in Comment. præv. num. 80 et quatuor seqq. discussum est.

u Velamen hoc integrum cum ignis vestigio sæculo præterito Budicæ adhuc vidit Gamansius noster. Adi comment. præv. num. 118.

x Novembris pro Octobris perperam hic poni, in apographo nostro Hardeshusano ad marginem notatur, et recte quidem, uti ex iis, quæ in Comment. prævio num. 89 disputata sunt, apparet.

y Hinc collige, Sanctum et obisse et sepultum esse in Budicensi monasterio, cujus, ut apparet, sanctimonialibus cohabitatur præfueratque.

CAPUT II.

Miracula post obitum, corporis de tumultu levatio.

B
Sanctus, ad
cujus tumu-
lum magnus
fit populi con-
cursus,

Sepulto igitur beati Viri corpore, cæperunt ad sepulcrum ejus ubertim pauperes Christi confluere, tam exciti fama præteritorum miraculorum, quam accensi spe futurorum. Pars quidem adveniebant sanitatem deprecari corporum, pars vero requiem animarum, tantum quod cujusque voluntates optavit beneficium, pro hoc impetrando, B. Mainulfum precatorem misit Domino: nec quisquam, Deo gratias, frustra se orasse ploravit, si modo orans in corde suo non hæsitavit. Quo factum est, ut et indigenæ et advenæ beati Viri sepulcrum colerent honorifice; nec non ipsæ sanctimonialia, ob Sepulti amorem, vigilantiter satagentes circa sepulcri honorem, pro rei suæ modulo adornabant illud velamine lineo. Elegerunt etiam quandam bonæ intentionis famulam, specialiter ei imponentes sepulcri custodiam a, a quo illa non recedebat, quantum corporis infirmi lex annuebat. Quam quadam nocte, postquam orando vigilandoque plurimum noctis exegerat, ut exercitatum corpus solet, libido somni devicerat. Cui devicta obtemperans, concessit membris somni necessarium requiem; sed requies transiit in sollicitudinem.

a
pannum li-
neum ab igne
serreat illæ-
sum,

29 Evigilanti namque de somno venit ad memoriam subito, quia, dum illi sopor imminabat, supra velum sepulcri candelam ardentem dereliquerat. Attonito enim animo surrexit, sub magna festinatione ad sepulcrum perrexit; et inter eundem magnum super oblivione sua mæroris sustinuit tormentum. Sed, ubi pervenit, Dei clementiam consolatricem invenit. Nam ardor finem fecit candelæ, prorsus tamen cessans a panni lætione: quia candelæ, ardendi causa Deo oblata, parcere non ausus est; panno autem ad servandum congruo ignoscere jussus est. O gloriosus Deus in Sanctis suis! qui patenter exponit dignitatem hujus sui Militis, ad cujus defuncti reliquias hoc tam nobile signum iterato proferre voluit, quod per ipsum corpore viventem antea protulit b.

b
famulum olim
suum, semel,
iterum,

30 Sed hoc signum aliud non inferius sequatur, per quod quidam ad salutem intrare compellebatur: apparuit namque Vir beatus biculario suo in visione, erudiens eum amica irradiatione, ut mundo pompisque ejus abre-

nuntiaret, et ad æterni Regis militiam transmigraret. Ille autem ipsam visionem pro illusionem habuit, nedum fecisset, quod per visionem didicit. Sed Sanctus, hominis condescendens infirmitati, iterum apparuit ei, ut repetita admonitio fieret ei veræ visionis expositio. Ille autem nec adhuc visioni habuit fidem.

31 Sed Sanctus Dei nondum cessans a salute viri, geminis visionibus tertiam addidit, ejusque duritiam hac voce corripuit: « Nescis, » miser, nescis, quam crudelis captor tuæ captivæ præsidet menti; qui te et mittenti Christo, » et mihi misso, cogit reluctari. Certe cum » male vivendo desperes, nec desperere sponte » desisteres, monuit te revelatio divina, ut vel » admonitus respisceres. Tu autem, stulte, » perniciose illuderis, qui revelationem veram » pro illusionem accipis: nulli enim credentium » dubium est, quin illa visio expertus sit illusionis, » quæ invitatrix est Christianæ religionis; quam » que si a quolibet vigilans audivisses, negligere » nequaquam debuisses. Nunc ergo cum te » corrigere nequeant verba, jam vertenda sunt » in opera. Nam visionem divinam, quam te » dissimulas intelligere, expediam tibi planis- » sima expositione, quæ animum tuum dubio » exuat, cunctisque te videntibus plenam certi- » tudinem pariat. »

32 Hæc dixit, et mox dicta probavit. Vir namque de somno excussus, faciem persensit barba viduatam, barbamque cominus invenit divulsam. Postea vero non illa nocte quicquam loci in eo somnus habuit, sed pro somno cum stupor, pudor et dolor oppressit. Quid faceret? cujus animus in amaritudine fuit, nec tamen cum quo hæc ventilaret, familiarem habuit: familiares quidem potuit plures habere, sed ipse mallet omnibus ignotus, quam notus esse. Tandem eligens sibi unum, quod tamen actu erat opportunum, videlicet, ut necessitatem verteret in voluntatem, quam citissime cucurrit ad ecclesiam, ibique per S. Mainulfum mirifice Dei consecutus est misericordiam.

33 Nam cum matutine laudis principium presbyter exordiretur, dicens: « Domine labia mea aperies, » iste, qui prius litteras non didicit, excepit, dicens: « Et os meum annuntia- » bit laudem tuam. » Quam bene iste inscius se Domini laudes annuntiatum esse promisit! quia non solum ille, verum omnes hujus rei cognitores, pro eadem re Domini debent esse laudatores. Est namque unum de præcipuis miraculis, ut, qui se lecto collocavit laicum, sese erexit canonicum; neque enim, si omnem illam noctem insomnem duceret, tamen notari posset de otio, quandoquidem cum hujusmodi procederet in negotio. Nempe B. Mainulfus servum suum ad professionem canonicam barba nollet destituere, nisi ad canonicum usum gratius ei vellet pretium restituere c.

34 Jamque his exactis miraculis, non longa fuit mediæ mora temporis, cum iterum revelante gratia Dei manifestius patuit dignitas B. Mainulphi. Temporibus quidem Arnulphi regis d, Bisonisque Patherbrunnensis episcopi, die quadam diacono Evangelium recitante, inter recitandum, lapis, beati Viri sepulcro superpositus, ad instar crucis divisus intonuit, præsentibusque cunctis validum stuporem incussit. Cumque eos iste concuteret stupor, ecce alius subsecutus est major: quia mox inter Dominici Corporis Sanguinisque immolationem lapis, nuper quadrifariam disper-

D

ac tertio ei
apparens,

E

ad meliorem
frugem

F

c
cumque lapis
ejus sepulcra-
lis,

d